

Ajankohtaisia vesienhoitolainsäädännöstä

Suomen ympäristöoikeustieteen seuran ajankohtaispäivä 12.9.2024

Salla Koskela

Erityisasiantuntija

Ympäristöministeriö / Luontoympäristöosasto / Vesien- ja merten suojelun yksikkö

Sisältö

1. Komission ehdotus vesidirektiivien muuttamiseksi
2. Vesienhoitolainsäädännön kansallinen päivittäminen

Komission ehdotus vesidirektiivien muuttamiseksi

- Komissio antoi 26.10.2022 ehdotuksen direktiivistä, jolla muutettaisiin vesipuitedirektiiviä (2000/60/EY, VPD), ympäristölaatunormidirektiiviä (2008/105/EU) ja pohjavesidirektiiviä (2006/118/EU, PVD).
- Muutosdirektiivissä huomioitaisiin komission vesilainsäädännön toimivuustarkastelun tulokset sekä komission vihreän kasvun ohjelman mukaisen saasteettomuus toimintaohjelman tavoitteet päästöjen vähentämiseksi.
- Keskeisiä muutosehdotuksia:
 - Pinta- ja pohjavesien haitta-ainelistojen päivittäminen
 - Vesien tilan ja analyysitulosten raportoinnin lisääminen
 - Uusi pohjavesien tarkkailulista
 - Kansallisten haitta-aineiden siirtäminen osaksi kemiallisen tilan arviointia
 - Uusien haitta-aineiden raja-arvojen antaminen delegoiduilla säädöksillä

Neuvoston yleisnäkemys 19.6.2024

- Raportointi säilyisi ennallaan, mutta vesien laadun analyysitulokset tulisi saattaa saataville kolmen vuoden välein nykyisen kuuden vuoden raportointijakson sijaan.
- Vesien hyvän kemiallisen tilan saavuttamisen määräaika on pidennetty muutettujen laatunormien osalta vuoteen 2033 ja vuoteen 2039 uusien haitallisten aineiden osalta.
- Haitta-aineiden luetteloiden päivittäminen olisi mahdollista ainoastaan normaalissa lainsäädäntömenettelyssä kuten tällä hetkelläkin.

Neuvoston yleisnäkemyks 19.6.2024

- Uusina ehdotuksina kompromissitekstiin on lisätty **vesien tilan heikentämistä koskeva määritelmä** sekä siihen **liittyvät uudet joustot**.
- Lisäksi on mahdollistettu vesien tilan indikaattorien käyttäminen vesienhoitosuunnitelmissa, jotta vesien tilassa tapahtuvaa muutosta voitaisiin esittää yksityiskohtaisemmin.

Heikentämiskiellon määritelmä

- Esitetty heikentämiskiellon määritelmä perustuisi Euroopan unionin tuomioistuimen *Weser*-ratkaisuun (C-461/13)
- Heikentymistä arvioitaisiin laatutekijäkohtaisesti ja yhdenkin laatutekijän tilan aleneminen tulisi tulkita kielletyksi heikentymiseksi, vaikka se ei heikentäisi koko vesimuodostuman tilaan
- Jos laatutekijä on jo huonossa tilassa, kaikki edelleen heikentyminen tulisi tulkita kielletyksi heikentymiseksi

Tilapäiseen heikentämiseen esitetty jousto

- Taustalla Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu asiassa C-525/20, jossa myös tilapäinen vesimuodostuman tilan heikentyminen tulkittiin vesipuitedirektiivissä tarkoitetuksi kielletyksi heikkenemiseksi.
- Ehdotuksessa joustolla sallittaisiin tietyin edellytyksin tilapäinen heikkeneminen, kun sen kesto olisi korkeintaan yksi vuosi tai biologisten laatutekijöiden kohdalla korkeintaan 3 vuotta.

Tilapäiseen heikentämiseen esitetty jousto

- Edellytyksenä olisi että
 - negatiiviset vaikutukset eivät olisi suorien päästöjen aiheuttamia
 - kaikki toimet vesimuodostumaan kohdistuvien haittojen vähentämiseksi on tehty
 - haittavaikutukset veden tilaan olisi arvoitu etukäteen luotettavasti ja näin todettu ettei haittavaikutuksia yhden vuoden tai biologisten tekijöiden osalta kolmen vuoden jälkeen ole, ja että
 - haitallisten vaikutusten lieventämiseksi toteutetut toimenpiteet sisällytetään vesienhoitosuunnitelmiin

Aineiden siirtoon esitetty jousto

- Heikentymisenä ei pidettäisi myöskään sellaista toimintaa, jossa pilaavaa ainetta sisältävää vettä tai sedimenttiä siirrettäisiin vesimuodostuman sisällä tai toiseen vesimuodostumaan, jos siitä ei aiheutuisi pilaantumisen nettolisäystä

Aineiden siirtoon esitetty jousto

- Edellytyksenä olisi, että
 - kaikki mahdolliset toimet, mukaan lukien siirrettävän veden tai sedimentin käsittely jos se on relevanttia ja toteuttamiskelpoista, tehdään vesimuodostumaan kohdistuvien haittojen ehkäisemiseksi
 - siirrettävän veden tai sedimentin koostumus vahvistetaan, eikä toimenpide lisäisi merkittävästi riskiä ihmisen terveydelle tai ympäristölle
 - vastaanottava vesimuodostuma olisi jo hyvää huonommassa tilassa suurimman osan siirrettyjen epäpuhtauksien osalta
 - mitään muuta kustannustehokasta tai teknisesti mahdollista keinoa sekä ympäristön kannalta parempaa vaihtoehtoa ei olisi
 - syyt siirrolle olisi selostettu vesienhoitosuunnitelmissa ja että
 - siirto olisi ennakovalvontatoimien kohteena

Hallituksen esitysluonnos vesienhoidon ympäristötavoitteista

- Valmisteilla kansalliset lainsäädäntömuutokset, joilla ympäristötavoitteet (hyvän tilan tavoite ja heikentämiskielto) tuotaisiin ympäristölupa- ja vesitalouslupamenettelyjä sitoviksi selkeästi lainsäädäntöön
- Taustalla mainittu EU-tuomioistuimen *Weser-* (C-461/13) sekä *Land Nordrhein-Westfalen* (C-535/18) –ratkaisu, jotka tarkensivat ympäristötavoitteiden merkitystä ja sitovuutta.
- Lisäksi säädettäisiin vesipuitedirektiivin 4.7 artiklan mukaisen hankekohtaisen poikkeuksen myöntämisestä lupamenettelyn yhteydessä ja täsmennettäisiin vesienhoitosuunnitelmissa myönnettäviä poikkeuksia koskevia säännöksiä

Kiitos!

Salla Koskela, erityisasiantuntija

Ympäristöministeriö
Luontoympäristöosasto/
Vesien- ja merten suojelun yksikkö

salla.m.koskela@gov.fi

